

Handler, da disse ere forskjelligt fra Egn til Egn og fra Dag til Dag; men at Capitelstarten i det Hele taget har rammet det Rette, derom indeholdes et formeentlig uigjendribeligt Beviis i den Omstændighed, at samme i den nyere Lovgivning med Folkerepresentationens Samtykke jevnlig er lagt til Grund for Værdibestemmelse i mange og vigtige Forhold, og at det Samme ifølge Vedkommendes frie Villie er skeet i mangfoldige betydningsfulde Contractforhold eller endog ved enkelte paa Tid afsluttede Handler. Netop derfor vilde en Forandring i dette hævdede Forhold kunne gribe saadylt ind i Mangfoldiges Interesse, at ethvert Forsøg derpaa maa opfordre til den største Varsomhed, omtrent som ved Alt, hvad der kunde bevirke en Rystelse i Landets Vægevaesen; thi den nuværende Slægt veed af egen Erfaring, hvilken Ulykke dettes Forstyrrelse, hvilket Gode dets Fastsættelse er. Det har under de tidligere Forhandlinger om denne Sag ogsaa viist sig, at denne Erkjendelse er tilstede baade hos Repræsentationen og hos Regjeringen.

Smidlertid er der eet Forhold, hvori der i den seneste Tid ved selve Lovgivningen er foregaaet en Forandring, som synes at maatte drage tilfølgende ogsaa for Fremgangsmaaden ved Capitelstartens Fastsættelse. Saalænge nemlig Underpøvrighederne væsentlig vare lønede ved Sportler, vare de personlig aldeles uinteresserede i Capitelstartens Størrelse, og forsaavidt de ved Afgivelsen af deres Vota i Reglen vare henvisste til at søge de fornødne Oplysninger hos Landmænd eller Rjøbmænd, der alle ere interesserede i, at den bliver saa lav som forsvarligt, kunde de nærmest betragtes som Repræsentanter for Yderne, i Modsætning til Præsterne, hvis Forhold til Sagen maatte føre dem til at betragte sig, og navnlig af Andre at betragtes som Repræsentanter for Tiendetagerne. Men efterhaanden som Underpøvrighederne gaae over til fast Løn, af hvilken en Deel under Navn af Sædtillæg er afhængig af Capitelstarten, vil det med Rette kunne siges, at ogsaa de ere interesserede i, at denne bliver saa høi som forsvarligt. Vel er det kun Capitelstarten for Sjællands (og tildeels Volland-Falsters) Stift, hvorefter Sædtillæget beregnes, og vel er dette en saa ringe Deel af disse

Embedsmænds hele Løn; at det Spillerum, hvorom der kan være Tale, ikke i nogen mærkelig Grad kan faae Indflydelse paa deres Interesse. Men ligesuldt maa det erkjendes, at efter den saaledes indtraadte Forandring Underpøvrighederne ikke længere kunne opstilles som et Udtryk for Tiendehyterne, og under Umuligheden af at paavise en fuldkommen uinteresseret Autoritet med saamegen Sagkundskab og Paalidelighed, at Afgjørelsen kunde lægges i dens Haand; maa Udvalget saaledes tiltræde Hovedtanken i Forslaget, at det ene af de Vota, der skulle lægges til Grund for Beregningen, heretter skal afgives af Sogneforstanderskaberne og Borgerepræsentantskaberne. Man maa da haabe, at disse Autoriteter, som ellers i deres reent communale Character have en Berettigelse til med en vis Censidighed at varetage deres Vælgers Interesser, ville være sig vel bevidste, at det her ikke er et kommunalt Hver, de have at røgle, men en Stats sag, som tillige griber ind i mangfoldige Privates Væ og Vel. Det er vel uundgaeligt, at i et Forhold, hvori absolut Visshed ikke kan naaes, men som tildeels berøer paa en Opfattelse af meer eller mindre omdvifstelige Data, selv med lige Netfindighed og Sandhedskjærlighed denne Opfattelse noget vil blive berørt af de Paagjældendes Stilling; men det maa fra begge Sider fastholdes, at Opgaven ikke er at naae det Rette ved at lade den ene Censidighed opveie den anden, men at holde sig til, hvad der efter bedste Samvittighed er det Rette, og da overlade Ansvaret for Afgivelsen derfra til den Part, som gjør sig skyldig deri. Noget Garanti herfor tør vel ogsaa søges deri, at Bestemmelsen i Resolution af 29de April 1837 om de enkelte Votas Offentliggjørelse selvfølgelig vil være at udvide ogsaa til de communale Beretninger.

Overeensstemmende hermed skal Udvalget til Betragtelse indstille nedenstaaende Lovforslag, der i alt Væsentligt stemmer med det oprindelige Forslag. Naar det deri ikke er optaget, at Sognepræst og Forstanderskab skulle søge at forenes om et fælles Votum (som ved Afgjørelsen da selvfølgelig maatte regnes dobbelt), saa er det for at undgaae den directe Interessestrid, som kun kunde virke skadelig paa Forholdet mellem Sjælesørger og Menighed, og hvori